

*Ruimte,
richting en ruggensteun*

*Beleidsplan voor
de ontwikkeling van Jenaplan in Nederland
2016 -2021.*

Inleiding

Ruimte, richting en ruggensteun

We geven kinderen ruimte om zichzelf te ontwikkelen. We geven met hen richting aan hun ontwikkeling en we bieden hen ruggensteun. Alle drie zijn even hard nodig in de ontwikkeling van kinderen, maar ook in de ontwikkeling van stamgroepleiders, schoolleiders en de ontwikkeling van scholen en het jenaplanonderwijs in Nederland.

Ruimte: Het jenaplanconcept geeft scholen ruimte voor een eigen invulling. Dit vergroot het eigenaarschap. Geef elkaar de ruimte!

Richting: Hoe ziet jenaplanonderwijs in 2021 eruit? Waar verbinden we ons aan? Wat willen we met elkaar bereiken. Wat is het jenaplanconcept en hoe zie je het terug in de scholen? Afbakening van het concept brengt helderheid. Vraagt dat we elkaar positief kritisch bevragen, elkaar de spiegel voorhouden en richting geven aan het jenaplanonderwijs. We benoemen de pareltjes, maar ook onze ontwikkelpunten. We willen dat jenaplan zichtbaar is. Waar nodig daarvoor stappen zetten. Geef richting aan het jenaplanonderwijs!

Ruggensteun: Ruggensteun in ruimte: iedere school z'n eigen vorm van jenaplanonderwijs
Ruggensteun in richting: elkaar helpen om het jenaplanconcept in de school te versterken.
Ook ruggensteun voor dit plan. Dit beleidsplan beoogt het landelijk covenant te zijn waar we ons als jenaplanscholen in Nederland aan verbinden. Geef elkaar en onze gezamenlijke aanpak ruggensteun!

Onze missie

Jenaplanscholen hebben zich verenigd in de NJPV. Binnen de NJPV zorgen de scholen dat Jenaplan bekendheid krijgt zodat ouders en kinderen voor jenaplanonderwijs kiezen. In de vereniging werken de scholen samen aan de borging van de kwaliteit en ontwikkeling van jenaplanscholen

Strategische vragen:

In het land werken vele mensen aan deze missie: op de scholen, in de regio's, bij de jenaplanscholing, bij initiatieven als NJPV Jong en de Moderne jenaplanschool en natuurlijk de NJPV als verbindende vereniging.

Het is tijd om nieuwe stappen te zetten in de gezamenlijke ontwikkeling van Jenaplan in Nederland. Na de invoering van de kernkwaliteiten en de uitgave van het boek "Jenaplan, school waar je leert samenleven" zijn we toe aan een toekomstgericht strategisch beleidsplan.

Elk leerproces en onderneming start met nieuwe vragen. De belangrijkste strategische vragen voor de ontwikkeling van jenaplan in Nederland en België zijn:

1. Hoe zorgen we dat zoveel mogelijk kinderen en ouders kiezen voor het jenaplanconcept?
Hoe zorgen we dat schoolbesturen en de maatschappelijke omgeving voor Jenaplan kiezen?
2. Hoe zorgen we voor herkenbare kwaliteit in jenaplanscholen?
3. Hoe zorgen we dat studenten, stamgroepleiders en schoolleiders goed geschoold zijn in het (vorm)geven van jenaplanonderwijs?
4. Hoe zorgen we voor gezamenlijk ontwikkelen van het jenaplanonderwijs?
5. Hoe beïnvloeden we vanuit het jenaplanconcept de landelijke discussie over onderwijs?
6. Hoe zorgen we voor draagvlak en betrokkenheid bij onze vereniging?
7. Wat betekent dit voor de organisatie en de financiële onderbouwing van de NJPV?

Opzet van het plan

Op basis van gesprekken o.a. met een denktank¹) is een aanzet voor een strategisch beleidsplan 2016 - 2021 geformuleerd als startpunt voor gesprek.

In de aanzet wordt per strategische vraag de ontwikkeling van de afgelopen 5 jaar weergegeven in feiten en cijfers. Vervolgens worden doelen gesteld en per doel de aanpak en het te verwachten resultaat beschreven. Het verdient aanbeveling om voor het lezen eerst zelf te bedenken hoe je de strategische vragen zou aanpakken. Per strategische vraag worden een aantal richtinggevende vragen meegegeven als voor het te voeren gesprek.

De bespreking van de aanzet tot een beleidsplan

Het document is voorgelegd aan de regio's, NJPV jong, voortrekkers van het MJPS initiatief en de opleiders. De reacties zijn besproken in de denktank van 17 maart. Tijdens de vergadering van het Algemeen Bestuur van 13 april 2016 is de nieuwe gezamenlijke aanpak en het beleidsplan vastgesteld.

---

¹ Als nieuwe voorzitter van de NJPV nam Erik Peperkamp het initiatief om met een soort denktank een eerste stap te zetten. De denktank bestond uit Birthe Rike, Marjon Setz en Nanouk Teensma (stamgroepleiders, NJPV Jong), Anite van Oijen en Jacobien van den Hoofdakker (schoolleiders, regiovertegenwoordigers en Algemeen bestuursleden), Wim Huiting en Alex Otten (schoolleiders en initiatief MJPS), Hubert Winters, Ingrid Nagtzaam (opleiders) Ton Scheulderman, Jaap Meijer en Erik Peperkamp (NJPV).

1. Hoe zorgen we dat zoveel mogelijk kinderen en ouders kiezen voor het jenaplan concept? Hoe zorgen we dat schoolbesturen en de maatschappelijke omgeving voor Jenaplan kiezen?

a. *Ontwikkeling afgelopen vijf jaar op dit terrein: feiten en cijfers*

Tabel 1. Hoeveel scholen (alleen hoofdvestigingen) zijn lid en hoeveel kinderen hebben deze scholen?

	Aantal scholen PO	Aantal kinderen PO	Aantal scholen VO	Aantal kinderen VO
2015-2016	172	39.721	5	2.695
2014-2015	178	38.857	5	2.502
2013-2014	186	39.374	5	2.437
2012-2013	198	40.782	5	2.148
2011-2012	199	41.811	5	1.990

Het aantal kinderen op jenaplanscholen en het aantal jenaplanscholen in het PO daalt overeenkomstig de landelijke tendens. Redenen voor scholen om hun lidmaatschap op te zeggen zijn vooral fusies of het opheffen van de school. Slechts een enkele school zegt het lidmaatschap op, omdat ze het jenaplanconcept loslaten.

Op het terrein van PR en marketing vonden meerdere initiatieven plaats.

* Het Algemeen Bestuur kwam in 2012 bijeen in Nuis waar Wim Huitink een dag over de ondernemende jenaplanschool verzorgde.

* Op de directieuren dagen is gewerkt aan "Jenaplan als Sterk Merk". In 2014 presenteerden een aantal scholen hoe zij zichzelf in de markt zetten als jenaplanschool.

* De NJPV ontwikkelde het ouderblad "Jenaplan, kiezen voor uitdagend onderwijs". Een speciale uitgave van het jenaplantijdschrift "Mensenkinderen" voor ouders die meer willen weten van jenaplanonderwijs.

b. *Doelen, aanpak en resultaten*

Algemeen doel: Jenaplan is landelijk een keuzemogelijkheid voor kinderen en ouders. Het aantal jenaplanscholen ontwikkelt loopt terug. Het streven is om nieuwe jenaplanscholen te werven.

Dit doen we door:

1.1. Het huidig concept aantrekkelijk te presenteren aan kinderen en hun ouders (PR en werving)

Aanpak: De ontwikkeling van een voor een buitenstaander begrijpelijke beschrijving van de kern van concept. (Zie hiervoor blz. 7 doel 2.1).

- 1.1.1 De werkgroep PR en werving ontwikkelt een aanpak om de PR en werving van het jenaplanconcept op basis van deze beschrijving neer te zetten en jenaplanscholen te ondersteunen bij hun werving.

Resultaat: Op de website zien ouders een korte beschrijving wat een jenaplanschool is (2016). Ouders worden doorverwezen naar de schoolportretten en/of de website van jenaplanscholen in de regio (2016). Jenaplanscholen worden ondersteund met materialen (bijvoorbeeld een flyer, een algemene film over Jenaplan) en advies in hun werving als jenaplanscholen.(vanaf 2017)

1.1.2 NJPV jong produceert een film over Jenaplan. De maker van het filmpje van de Dr. Schaepmanschool is hiervoor gevraagd. Men zoekt scholen die daaraan willen meewerken. Er wordt gebruik gemaakt van de resultaten van het project 'Jenaplan in een notendop' met een korte, krachtige beschrijving van Jenaplan. De NJPV financiert deze productie met een investering van € 7.000,-.

Resultaat: Een korte film over het Jenaplan. Alle scholen kunnen dit op hun website zetten en gebruiken bij de promotie van het Jenaplan. (begin 2017).

1.1.3 Op de website komt de mogelijkheid je aan te melden voor artikelen over Jenaplan. Doelgroep stamgroepleiders, studenten en geïnteresseerde ouders. Naar het voorbeeld van kind.org worden met regelmaat korte artikelen over Jenaplan verspreid en wordt om reactie gevraagd.
Mensenkinderen blijft vooralsnog in gedrukte vorm bestaan. We onderzoeken of een blende model voor artikelen van Mensenkinderen mogelijk is. Hierin worden artikelen tegen een geringe vergoeding aangeboden.

Resultaat: Artikelen over Jenaplan worden voor een breed publiek beschikbaar. (begin 2017).

1.1.4 Om echt via sociale media te communiceren is het nodig iemand aan te stellen die hier elke dag tijd aan besteedt: facebook, twitter, instagram etc. Dit zou dan gecombineerd worden met een webbeheerder en deel uitmaken van het totale PR-plan.

Resultaat: Per 1 januari 2017 stellen we een sociaal media beheerder aan.

1.2. Een aantrekkelijk instroom traject voor PO-scholen om jenaplanschool te worden.

Aanpak:1.2.1: Ontwikkelen van een plan van aanpak om jenaplanschool te worden. Geschreven door de directeur NJPV (2016).

1.2.2 Ontwikkeling van een scholingstraject voor leerkrachten en schoolleiding voor nieuwe jenaplanscholen geschreven door jenaplanopleiders (2016)

1.2.3 Variaties in lidmaatschap door (2016):

* Geïnteresseerde scholen worden eerst vriend van de NJPV. Ze krijgen toegang tot alle informatie, ontvangen het blad Mensenkinderen en de nieuwsbrief.

* De tweede stap is het lidmaatschap en deelname aan de regiokringen.

* Vervolgens worden scholen erkend lid op het moment dat ze meedoen aan de visitaties en kwaliteitsborging. (2016)

Resultaat: Streven is uitbreiding van het aantal vrienden van de NJPV met 5 per jaar en nieuwe leden en nieuw erkende leden van minimaal 2 per jaar.

1.3. Versterking van de jenaplan-VO scholen

- Aanpak:1.3.1: Alle jenaplanscholen VO bezoeken elkaar en presenteren hun schoolportretten (2016-2017))
- 1.3.2 De jenaplanscholen VO komen tot een beschrijving van een gezamenlijk jenaplan concept (2017)
- 1.3.3 De jenaplanscholen VO verkennen de mogelijkheden om samen te scholen en te ontwikkelen.
- 1.3.4. Er is een traject voor geïnteresseerde VO scholen om het jenaplan VO-concept in te voeren door directeur NJPV (2017) Tot die tijd kunnen geïnteresseerde scholen altijd zich oriënteren in de huidige jenaplan VO-scholen
- 1.3.5 Het beleidsplan en het boek zijn sterk gericht op het primair onderwijs. Voor de ontwikkeling van Jenaplan VO is een bundeling van VO-scholen in een regelmatig overleg noodzakelijk. Dit zou naast of in plaats van het regio-overleg komen. Verder is het van belang om te investeren in de doorgaande lijn. NJPV informeert over initiatieven van Vo-scholen om samen met Jenaplanbasisscholen een doorgaande lijn te ontwikkelen.

Resultaat: Op de website staan de schoolportretten van de jenaplanscholen VO en een gezamenlijke beschrijving wat jenaplan VO inhoud en hoe je jenaplan VO school kunt worden (2017). Jenaplan Vo-scholen werken samen in ontwikkeling en scholing. Het aantal jenaplan Vo-scholen is in 2021 verdubbeld.

1.4. Ondersteunen van ontwikkeling van jenaplanonderwijs in het buitenland

Aanpak: 1.4.1: Vragen vanuit het buitenland worden opgepakt door het bureau en de afzonderlijke scholen of opleidingsinstituten op. We houden elkaar op de hoogte van internationale ontwikkelingen.

Resultaat: Overzicht van de internationale activiteiten (directeur, 2016)

2. Hoe zorgen we voor herkenbare kwaliteit in jenaplanscholen?

a. Ontwikkeling afgelopen vijf jaar op dit terrein: feiten en cijfers

Tabel 2. Hoeveel scholen zijn erkend? (moet nog gecorrigeerd worden, is inclusief dependances)

	Aantal scholen PO Schoolleden en dependances)	Aantal scholen VO
2015-2016	183	3
2014-2015	185	3
2013-2014	183	3
2012-2013	202	3
2011-2012		3
2010-2011		

Het inhoudelijk concept is opgebouwd uit de twintig basisprincipes (1994 de waarden), de zes kwaliteitscriteria (rozet van kwaliteiten), de twaalf kernkwaliteiten (2010: werkwijze) en de zeven (tien) jenaplanessenties (2014: doelen met kinderen).

In 2010 is gestart met een erkenningstraject op basis van de 12 kernkwaliteiten. Ieder kwaliteitskenmerk is uitgewerkt in een digitaal instrument. Aan de erkenning zijn twee criteria verbonden.

* De schoolleiders dienen een format in hoe de jenaplankernkwaliteiten in de school zijn of worden ingevoerd.

* Regelmatige deelname aan de regiovergadering als stamgroep was het tweede criterium. De regiovergadering bepaalde de erkenning van hun leden. Het grootste gedeelte van de jenaplanscholen is erkend. Een aantal regio's heeft gewerkt met visitaties of gezamenlijke scholingsdagen op basis van de jenaplankernkwaliteiten.

De praktijk van het jenaplanonderwijs is in opdracht van de NJPV in 2014 beschreven door Hubert Winters en Freek Veldhausz in het boek "Jenaplan, school waar je leert samenleven". Het boek bestaat uit drie delen "Jenaplan kennen, Jenaplan maken, Jenaplan worden".

b. Doelen, aanpak en resultaten

2.1 Herkenbare kwaliteit oftewel een beschrijving van het concept dat:

- **Begrijpelijk is voor een buitenstaander**
- **De kern aangeeft van het concept**
- **De grenzen aan het concept weergeeft.**

Aanpak: 2.1.1: Twee inhoudelijke coördinatoren gaan dit schooljaar in gesprek met een vertegenwoordiging van jenaplanschoolleiders, de opleiders en stamgroep-leerkrachten om te komen tot kernachtige beschrijving van het concept. Deze wordt in de regio's besproken en door het AB vastgesteld (2016). Via deze aanpak worden ook na dit schooljaar wijzigingen in het concept gezamenlijk vastgesteld.

Resultaat: Een kernachtige en heldere beschrijving van het concept. Deze is te vinden op de website (2016). Mogelijk gaan we deze ook nog op andere wijze publiceren.

2.2 Een visitatie instrument dat leidt tot schoolportretten en herkenbare kwaliteit van alle jenaplanscholen.

Aanpak: 2.2.1: Op basis van o.a. het jenaplanboek (m.n. deel 3) ontwikkelen de inhoudelijke coördinatoren een kijkwijzer. Met de kijkwijzer kan de jenaplanaanpak van een school beschreven worden door de eigen teamleden, kinderen en ouders of door bezoekende collega's of opleiders. In het MJPS initiatief en bij de VO-scholen zijn kijkwijzers in de maak die als inspiratiebron kunnen dienen. Voor het schooljaar 2017-2018 moet de kijkwijzer klaar zijn. Deze kijkwijzer wordt in de regio's besproken en door het AB vastgesteld.

2.2.2: De regio's spreken af hoe iedere school elke twee jaar gevisiteerd wordt. Het resultaat is een beschrijving van de school door de visiterende collega's en door de school zelf. Op basis van deze beschrijvingen bepaalt de school zelf welke stappen zij zetten in de jenaplanontwikkeling. De schoolleider maakt op basis daarvan een schoolportret. Deze schoolportretten zijn in te zien op een intern gedeelte van de website. (2017-2018).

2.2.3: MJPS Pilot één intranet en een systeem voor visitatie en collegiale visitatie. MJPS is gestart met een intranet systeem via Google docs. Ze hebben een kijkwijzer ontwikkeld, waarmee scholen zichzelf evalueren. Deze is gebaseerd op het jenaplanboek en geordend op de 7 kenmerken van MJPS scholen. Deze kenmerken zijn herkenbaar als jenaplankenmerken. De kijkwijzer en zelfevaluatie zijn handvat voor een collegiale consultatie. Drie scholen zijn gekoppeld. Eén school gaat met de schoolleider en stamgroepleiders op bezoek (in marge uren/op studiedag) om de andere twee scholen te onderzoeken aan de hand van de kijkwijzer. Op het eind van de dag hebben ze een gesprek met schoolleider en stamgroepleiders van de bezochte scholen. De bezochte school kan zijn zelfevaluatie daarop aanpassen. Elke school wordt elk jaar bezocht. Elke school bezoekt elk jaar daarnaast één andere school om op een item te leren. Dit hoeft geen jenaplanschool te zijn. De zelfevaluatie komt op het intranet. Daar kun je ook zien waar scholen zichzelf sterk in achten en waar ze zich willen ontwikkelen. Tijdens de bezoeken kunnen de observanten dit nog aan vullen. Het intranet is dan ook basis voor gezamenlijk ontwikkelen: je kunt zien waar scholen zich op willen ontwikkelen en waar scholen al ver in zijn. Deze pilot komt voort uit een intensieve pilot. Voorstel is om deze pilot als pilot van de NJPV te benoemen: dit betekent de ervaringen te delen. Wanneer dit leidt tot een systeem (intranet en/of collegiale consultatie) dat de NJPV overneemt, dan zullen we ook bijdragen in de kosten.

Resultaat: Visitatie instrument dat gedragen wordt door de regio's (denktank AB,2016)

Schoolportretten van elke jenaplanschool (regio's, 2017-2018)

Kritische collegiale consultatie om scholen met een herkenbare jenaplanaanpak te erkennen aan de hand van een uniforme kijkwijzer. (regio's, 2016-2019)

3. Hoe zorgen we dat studenten, stamgroepleiders² en schoolleiders goed geschoold zijn in het (vorm)geven van jenaplanonderwijs?

a. Ontwikkeling afgelopen vijf jaar op dit terrein: feiten en cijfers

Tabel 3: Hoeveel schoolleiders en stamgroep leden hebben de jenaplanopleiding gevolgd?.

	Aantal studenten ³	Aantal schoolleiders	Aantal en percentage geschoolde stamgroepleiders	Aantal en percentage geschoolde schoolleiders
2015-2016	Nog niet ontvangen	Onbekend	Onbekend	Onbekend
2014-2015	169	Onbekend	Onbekend	Onbekend
2013-2014	195	Onbekend	Onbekend	Onbekend
2012-2013	267	Onbekend	Onbekend	Onbekend
2011-2012	430	Onbekend	Onbekend	Onbekend
2010-2011	456	Onbekend	Onbekend	Onbekend

Er is een dalende tendens in het aantal studenten. De jenaplanopleiding wordt slechts op enkele PABO's verzorgd. De minoren richten zich op bewegingsonderwijs of Special Educational Needs (SEN), omdat studenten hierdoor extra bevoegdheden krijgen. Wel hebben enkele PABO's Jenaplan als onderdeel van een minor vernieuwingsonderwijs of elders in het curriculum opgenomen.

In 2014 heeft de jenaplanopleiding de Post HBO-status verkregen. Zes PABO's bieden de oriënteringscursus aan, twee Pabo's (Eekhorst en katholieke Pabo Zwolle) verzorgen ook het diplomeringstraject. Drie opleidingsbureaus (JAS, KAN en jenaplanspecialist) verzorgen zowel het oriënterings- als het diplomeringsaanbod. Zij verzorgen ook Op maat-trajecten.

b. Doelen, aanpak en resultaten

3.1. Stimuleren dat studenten in contact komen met het jenaplanconcept als onderdeel van hun PABO-opleiding

Aanpak 3.1.1 Inventarisatie van jenaplan als onderdeel in de PABO's (directeur, 2016).

3.1.2 Ontwikkelen van een jenaplanmodule voor de algemene opleiding van de PABO's.

3.1.3 Netwerk onderhouden en kansen grijpen: regioleiders, directeur en opleiders en NJPV jong

Resultaat: Meer Jenaplan in de PABO opleiding, respectievelijk in het algemene gedeelte, het minorgedeelte of als extra cursussen. (directeur, regioleiders, PABO's). Hierdoor komen meer studenten in aanraking met Jenaplan tijdens de opleiding en kiezen meer studenten voor een stage op een jenaplanschool en later voor een baan in het jenaplanonderwijs.

² Dit geldt ook voor intern begeleiders en leidsters van voorschoolse en tussentijdse opvang

³ Dit zijn de studenten die gestart zijn met de jenaplanopleiding

3.2 Een gemeenschappelijk opleidingsaanbod voor stamgroepleiders en schoolleiders, met gewaarborgde kwaliteit en centrale inschrijving.

- Aanpak3.2.1 Gezamenlijke en toegankelijke beschrijving van opzet en inhoud van het oriënterings- en diplomeringstraject Dit op basis van het reeds vastgestelde opleidingsprogramma en met een gezamenlijk vastgestelde prijs. Hetzelfde geldt voor het schoolleiderstraject en een mogelijk nieuw trajecten voor Intern begeleiders en voor pedagogische medewerkers van kinderopvang . Deze worden op de website geplaatst met de namen van de contactpersonen van de opleidingsbureaus.
- 3.2.2 Centrale aanmelding via de NJPV. Dit betekent het ontwikkelen van een gezamenlijke inschrijfformulier met een voorkeur voor opleidingsplaats en trainer. In overleg met de opleiders worden de aanmeldingen ingedeeld en aangeschreven. Directeur coördineert.
- 3.2.3 Een systeem van kwaliteitsborging van de uitvoering van het traject. Ontwikkelen van gezamenlijke evaluatielijsten om via de schoolleider en de deelnemers de kwaliteit te toetsen. Op basis daarvan worden kritische reflecties geschreven die met de school en met de opleiders onderling gedeeld worden. Evalueren of het post HBO plan hier voldoende in voldoet.
- 3.2.4 Ondersteuning van interne scholing en coaching door de scholen zelf (leerling, gezelschap meester)
- Resultaat: Op de website komt een overzicht van de opleidingen, de kosten en de opleiders met een inschrijfmogelijkheid (opleiders/directeur2016). De inschrijvingen verloopt centraal (directeur, 2016-2017)

3.3 Een overzicht van het aanbod van op maat trajecten in jenaplanscholing van de scholingsbureaus en de PABO's per thema.

- Aanpak 3.3.1 Inventariseren van Op Maat trajecten per thema
- 3.3.2 Overzicht creëren en op de website plaatsen.
- Resultaat.2.4: Overzicht van Op Maat trajecten, met aanbieders en contactpersoon op de website (opleiders, 2017)

3.4 Het verbeteren van het jenaplanopleidingsniveau van de jenaplanscholen.

- Aanpak: 3.4.1 Inventariseren van het huidige opleidingsniveau van de jenaplanscholen en inventariseren hoe dit bij nieuwe stamgroepleiders en directeuren het geval is. (directeur en regio's , oktober 2016)
- 3.4.2 Er is een oriëntatiecursus ('Oriëntering') om studenten warm te maken voor het Jenaplan en een er is de 2- of 3-jarige scholing voor stamgroepleiders en directeuren ('Diploma'). Voor stamgroepleiders en nieuwe directeuren die geen ervaring hebben in het jenaplanonderwijs vragen we de opleiders een introductiescholing op te zetten. Hierin krijgt men tijdens een beperkt aantal scholingsdagen (2 a 3) de basisprincipes van het Jenaplan mee en kan men tevens enthousiast gemaakt worden voor de 2- of 3- jarige opleiding ('Diploma') . Deze introductiescholing wordt als noodzakelijk gezien en dus verplicht gesteld.(start 2016/2017)

3.4.3 : De stamgroepleiders en IB 'ers moeten binnen 3 jaar na aanstelling starten met de 2-of 3-jarige opleiding en schoolleiders binnen een 1 jaar. Dit is het streven.

Uiteraard wordt rekening gehouden met specifieke omstandigheden.
(start 2016-2017).

Resultaat: Een hoger jenaplanopleidingsniveau op de jenaplanscholen.

4. Hoe zorgen we voor gezamenlijk ontwikkelen van het jenaplanonderwijs?

a. Ontwikkeling afgelopen vijf jaar op dit terrein: feiten en cijfers

Voor ontwikkelen is onderzoek nodig. In 2013-2014 is onderzoek naar de indeling in stamgroepen gedaan en in 2014 -2015 zijn de gehanteerde aanpakken per kennisgebied ('methoden') geïnterviewd. In 2014-2015 heeft de NJPV zich aangesloten bij het lectoraat vernieuwingsonderwijs. Hierin wordt onderzoek gedaan naar thema's 'Onderwijseffectiviteit', 'Zelfgestuurd leren', 'Brede vorming' en 'Samenwerkend leren'.

Scholen, opleiders en andere experts hebben op de jaarconferenties, de regionale conferenties en op allerlei andere bijeenkomsten de ontwikkelingen laten zien en voor veel inspiratie gezorgd.

b. Doelen, aanpak en resultaten

4.1. Stimuleren van onderzoek als basis voor ontwikkeling

Aanpak: 4.1.1 Inventariseren beschikbaar onderzoek (directeur, 2016)

4.1.2 Deelname aan lectoraat vernieuwingsonderwijs (directeur) en opzetten van eigen onderzoek

4.1.3 Reflectie op de resultaten en het formuleren van conclusies en acties. (denktank: 2017)

4.1.4 Verspreiden van resultaten, conclusies en acties.(directeur: 2016)

Resultaat: Opleiders en schoolleiders zijn op de hoogte van het onderzoek naar ontwikkelingen binnen Jenaplan, bespreken dit en nemen dit mee in eigen acties om Jenaplan in de eigen school te ontwikkelen.

4.2. Overzicht van jenaplanexpertise, pareltjes, ontwikkeling- en scholingstrajecten per thema.

Aanpak 4.2.1 Inventariseren van expertise, pareltjes, ontwikkeling- en scholingstrajecten per thema (directeur, oktober 2016).

4.2.2 Reflectie op het overzicht per thema en het formuleren van conclusies en acties door de denktank (denktank 2016).

4.2.3 Beschikbaar stellen van het overzicht op de website met vraagbaakfunctie. Doorverwijzing naar expert op dat gebied of scholen die op een thema veel ervaring hebben. (denktank/directeur2017)

4.2.4 Ontwikkelen van een share point om ontwikkelingen te delen of om gezamenlijk te ontwikkelen (2018)

Resultaat Stamgroepleerkrachten, studenten en schoolleiders weten waar ze terecht kunnen met hun vragen. Opleiders en schoolleiders zijn op de hoogte van het onderzoek naar ontwikkelingen binnen Jenaplan, hebben dit besproken en hebben dit meegenomen in hun eigen acties om Jenaplan in de eigen school te ontwikkelen.

4.3 Gezamenlijk ontwikkelen van jenaplanonderwijs

Aanpak:4.3.1. Vaststellen van ontwikkelthema's⁴ op basis van verzoeken van jenaplanscholen, voorstellen van opleidingsbureaus of anderszins. Op basis van ontwikkelbudget en kwaliteit toekennen van middelen aan voorstellen (denktank/AB 2017). (dit vind ik heel vaag klinken, Ton)

4.3.2: Vaststellen inhoudelijke kartrekker en scholen die gezamenlijk willen ontwikkelen in een ontwikkelgroep. Faciliteren van de kartrekkers, reiskosten bezoekende scholen. (directeur)

4.3.3 Projectaanpak: opstellen projectplan. Voorleggen aan denktank (kartrekker).

4.3.4. Uitvoering project (kartrekker).

4.3.5 Afronding project: presentatie: bespreken resultaten in denktank, verspreiding (kartrekker).

4.3.6 Neerleggen opgebouwde expertise op website of share point (kartrekker, directeur).

---

⁴ Denk aan thema's als ontwikkelen leerlijn SEO, talentontwikkeling, leerlijn vaardigheden, effectief werken in de meerjarige stamgroep, werken met doelen in taal of rekenonderwijs, eigenaarschap bij kinderen, gebruik van ICT/sociale media in de klas, leerling parlement, ouderbetrokkenheid.

5. Hoe beïnvloeden we vanuit het jenaplanconcept de landelijke discussie over onderwijs?

a. Ontwikkeling afgelopen vijf jaar op dit terrein: feiten en cijfers

De banden met de onderwijsinspectie zijn aangehaald. De inspectie heeft een duidelijk beeld van het jenaplanonderwijs. NJPV neemt met vertegenwoordigers van ander vernieuwingsonderwijs (Freinet, Montessori, Dalton vrije scholen) deel aan het netwerk SOVO. Via dit netwerk heeft de NJPV inbreng gehad in de discussie over onderwijs 2032. Via dit netwerk is de NJPV betrokken bij het lectoraat vernieuwingsonderwijs (zie 4.1.2)

b. Doelen, aanpak en resultaten

5.1 Versterking inbreng in landelijke en regionale discussie.

Aanpak: 5.1.1 Doorgaan met huidige deelname aan netwerken (DB directeur)

5.1.2: Via nieuwsbrief, persberichten en website reactie geven op landelijke ontwikkelingen. (voorzitter, directeur)

5.1.3 Op verzoek van jenaplanscholen met besturen in gesprek over het belang van het concept. (directeur, voorzitter)

Resultaat: De visie van jenaplan wordt herkend en erkend door inspectie, overheid en regionale bestuurders als een krachtig middel om onderwijs te verbeteren.

6. Hoe zorgen we voor draagvlak en betrokkenheid bij onze vereniging?

a. Ontwikkeling afgelopen vijf jaar op dit terrein: feiten en cijfers

Communicatie is te vertalen in inspireren, informeren en gezamenlijk ontwikkelen. Inspiratie is gerealiseerd vanuit de jaar- en regioconferenties, een geactualiseerde aanpak van Mensenkinderen en diverse andere bijeenkomsten. Informeren kan effectiever. Gezamenlijk ontwikkelen gebeurt mondjesmaat.

Alle scholen maken deel uit van een regio. Alle opleiders zijn deel van de opleidingsgroep. Een aantal initiatiefrijke stamgroepleiders zijn verenigd in NJPV Jong.

b. Doelen, aanpak en resultaten

Doel: 6.1 Doelgericht en effectieve communicatie in de functie van inspireren, informeren en gezamenlijk ontwikkelen

Aanpak: 6.1.1 **Inspiratie** uit het Jenaplan: in contact komen met nieuwe ideeën als inspiratiebron. Dit zetten we voort via het themadeel van mensenkinderen, de jaarconferenties, de dag van de stamgroepleider 2.0, de regioconferentie en diverse andere bijeenkomsten .

6.1.2 **Informeren** betekent op de hoogte brengen van ontwikkelingen binnen Jenaplan in Nederland via website, nieuwsbrief en e-mails en vergaderstukken vanuit het bureau. (Een deel van) de tweede dag van de jaarconferentie zou hieraan besteed kunnen worden evenals inhoudelijke artikelen in het algemeen deel van Mensenkinderen (2016-2017). De website en nieuwsbrief worden opnieuw ingericht naar de behoefte van de lezers (2017). De informatie vanuit het bureau wordt gestroomlijnd in een maandelijkse nieuwsbrief en door beperking van de vergaderstukken en e-mails (2016)..

6.1.3 **Gezamenlijk ontwikkelen:** de ontwikkelgroepen, de dag voor directeuren en lb'ers, mogelijke scholingsbijeenkomsten op thema. Resultaten worden vastgelegd. Vervolgacties worden ingepland. (zie 4.3.3)

Resultaat: Van elk communicatiekanaal wordt jaarlijks geëvalueerd of de doelstelling is bereikt: inspireren, informeren, of gezamenlijk ontwikkelen (denktank, AB).

Doel 6.2 Stamgroep op elk niveau als basis voor ontwikkeling

Aanpak: 6.2.1. Elke school is lid van een regio of ander verband van schoolleiders van jenaplanscholen. Dit hoeft dus niet een regio te zijn, maar kan ook een inhoudelijk samenwerkingsverband binnen jenaplan of een jenaplanbestuur zijn. Ook PABO's maken deel uit van één van deze regio's/verbanden. In feite zijn dit een soort schoolleidersstamgroepen. De regio's/verbanden hebben de volgende functies.

- a. Intervisie, dialoog: bespreken van vragen vanuit de scholen over de jenaplanontwikkeling en de rol van de schoolleider
- b. Visitatie (elkaar kritisch bevragen en ondersteunen in de jenaplanontwikkeling),

- c. Begeleiding nieuwe directeuren,
- d. Versterken van het jenaplan in het curriculum van de regionale PABO' s
- e. Praktisch: o.a. vacatures, plaatsen van stagiaires
- f. Vertegenwoordiging in het Algemeen bestuur: Daar wordt bestuurd op hoofdlijnen (beleidsplan, jaarstukken, financiën), vindt dialoog plaats over ontwikkeling in de regio en worden signalen van scholen en voorstellen van de denktank besproken en vertaald in beleid.

Optioneel :

- g. Scholing, expertise uitwisselen
- h. Regioconferentie
- i. Gezamenlijk ontwikkelen

Naast deze dit aanbod kunnen scholen zich tijdelijk verbinden aan samenwerkingsverbanden als de kleurrijke school en het groene schoolplein etc. Streven is om de VO - scholen naast de regio te verbinden aan een verband jenaplan VO - scholen.

Alle regio's en verbanden evalueren jaarlijks zelf het functioneren .

Jenaplanscholen bepalen zelf aan welke regio of verband zij deelnemen. Deelname aan een regio is voorwaarde voor erkenning.

Elke regio rapporteert jaarlijks de frequentie van de deelname en welke activiteiten de regio heeft ondernomen in het huidige schooljaar en gaat ondernemen in het komende schooljaar(2017-2018).

6.2.2 Stamgroepleiders en IB' ers betrekken bij (de ontwikkeling van) het jenaplanonderwijs

Om stamgroepleiders breder te betrekken bij de jenaplanontwikkeling wordt het volgende voorgesteld:

- Iedere regio zorgt voor bijeenkomsten waarin stamgroepleiders van verschillende scholen elkaar ontmoeten, bij elkaar op bezoek en ontwikkelen. Hiermee bevordert je de betrokkenheid bij Jenaplan .
- Dat alle informatie ook beschikbaar komt voor stamgroepleiders via de website.
- Bij het jaarlijkse NJPV onderzoek naar de stand van zaken in het jenaplanonderwijs de inventarisatie van talenten en geïnteresseerden als thema opnemen. Nu komt veel niet bij stamgroepleiders terecht. Verzamelen van e-mailadressen van geïnteresseerde stamgroepleiders. (2016-2017)

Stamgroepleiders die van betekenis willen zijn voor de ontwikkeling van Jenaplan in Nederland kunnen zich aansluiten bij NJPV jong. Zij organiseren de dag van de stamgroepleider 2.0, kunnen kiezen om gezamenlijk te ontwikkelen (zie 4.3.3) en denken mee in de denktank over de ontwikkeling van Jenaplan in Nederland.

6.2.3: Opleiders zijn verenigd in een samenwerkingsverband waarin gewerkt wordt aan kwaliteit en de ontwikkeling van de opleidingen (zie 3.2)

Resultaat: Elk lid van de Jenaplanvereniging is betrokken in één of meerdere samenwerkingsverbanden, waardoor zijn/haar bijdrage aan het jenaplanonderwijs wordt versterkt. Stamgroepleiders worden actief betrokken bij de boven schoolse samenwerking en de vereniging.

7. Hoe zorgen we een effectieve organisatie van onze vereniging?

a. Ontwikkeling afgelopen vijf jaar op dit terrein: feiten en cijfers

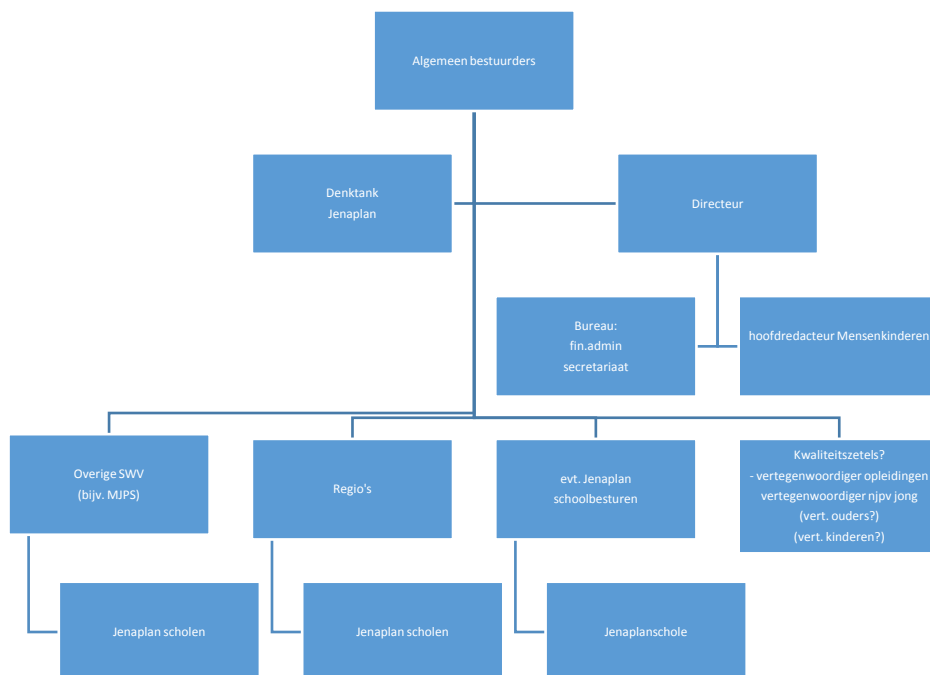
Het Algemeen bestuur functioneert als vereniging maar ontbeert gezamenlijke aansturing van ontwikkeling van het jenaplanconcept.

Bestuurlijk is de NJPV georganiseerd als een vereniging. Daarnaast zijn een deel van de activiteiten, zoals de jaarconferentie, ondergebracht in de Stichting Jenaplan. Zowel de stichting als de vereniging zijn financieel gezond.

b. Doelen, aanpak en resultaten

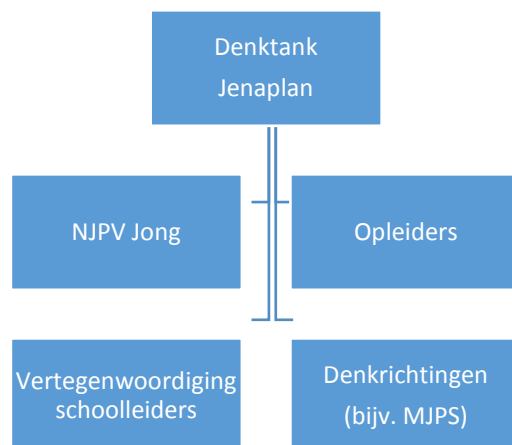
Doel 7.1 Aanpassing van de organisatiestructuur om te komen tot gezamenlijke inhoudelijke ontwikkeling van het jenaplanconcept.

Aanpak: 7.1.1 Oprichten van een denktank om de inhoudelijke ontwikkeling van jenaplan te bespreken en vorm te geven met vertegenwoordigers van AB, de opleiders, nieuwe initiatieven als MJPS en NJPV

Figuur 1: organigram NJPV

Belangrijkste functie van de vereniging NJPV is om te zorgen dat zoveel mogelijk kinderen zo goed mogelijk jenaplanonderwijs krijgen. De aanpak is beschreven in de meerjarig beleidsplan in aanzet. Het algemeen bestuur stelt het beleidsplan vast, bewaakt en evalueert jaarlijks dit plan. Zij stelt ook de ontwikkeling van het concept vast op basis van voorstellen van de denktank jenaplan. Zij is verantwoordelijk voor de samenwerking, draagvlak en betrokkenheid van jenaplanscholen in de regio's, het begeleiden van nieuwe schoolleiders en nieuwe scholen en de uitvoering van de gezamenlijke kwaliteitsbewaking van het jenaplan concept. Zij komen driemaal per jaar bij elkaar.

Figuur 2: organigram stichting jenaplan

De Stichting Jenaplan verzorgt sinds 2010 de scholingsactiviteiten en de publicaties. Bestuurlijk is de Stichting Jenaplan gescheiden van de NJPV om bij eventueel groot verlies (met name de conferentie) het faillissement van de NJPV te voorkomen.

Belangrijkste functie van de stichting jenaplan is de gezamenlijke inhoudelijke ontwikkeling van het jenaplanconcept. Uit de denktank komen voorstellen voor het algemeen bestuur. De inhoudelijke coördinatoren hebben de opdracht om voorstellen voor te bereiden. De denktank komt twee keer per jaar bij elkaar (november en april) om de ontwikkeling van het concept te bespreken en nieuwe voorstellen te ontwikkelen.

Zowel de denktank jenaplan als het Algemeen bestuur worden voorgezeten door de voorzitter van de NJPV. De voorzitter stuurt de directeur aan. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter, penningmeester en secretaris. Zij bereiden de vergaderingen van het algemeen bestuur voor en zijn verantwoordelijk met de dagelijkse gang van zaken.

De directeur stuurt het bureau aan en is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleidsplan. De directeur is toevoorder bij het algemeen bestuur, dagelijks bestuur en de denktank jenaplan.

Resultaat: Via deze organisatievorm slagen we erin de doelen vanuit het beleidsplan te realiseren.

Doel: 7.2: Onderdelen van het begroting aanpassen aan de doelen in het beleidsplan

Aanpak: 7.2.1 Posten aanpassen als gevolg van het beleidsplan:

Raming van de extra Kosten

- Inhoudelijke coördinatoren vraag 1 en 2 twee keer 40 uur, : €4.000
- Onderzoek op thema's/lectoraat €10.000
- Website ontwikkeling/share point €2.000
- Opleidingsgroep: kosten neutraal €0
- Sociaal mediabeheerder aanstellen P.M.
- Ontwikkelen film door NJPV jong €7.000
- PR, denktank en NJPV Jong reeds begroot.
- AB gelijk
- Directeur: gelijk
- DB gelijk

- Bezuiniging op andere kosten -€12.000
- Investeringsfonds - €11.000

7.2.2 Oprichten van een investeringsfonds: Dit fonds wordt gevuld met vermogen dat boven het minimale weerstandsvermogen ligt. Besluiten over inzet van het investeringsfonds worden genomen door het Algemeen bestuur na advisering van de denktank. (uitwerken najaar 2016)

7.2.3 Geen contributie verhoging voor het schooljaar 2016/2017

Doel: 7.3. Ontwikkeling bureau (2020)

Aanpak: Wanneer door pensionering of vertrek ruimte ontstaat om te reorganiseren, zal onderzocht worden vanuit de huidige taken en de doelen van het beleidsplan of een reorganisatie wenselijk is.

Resultaat: Mogelijke herinrichting van het bureau